

Referat fra SRY-møte 5 – 2014

Dato: 10.9.2014
Sted: Radisson Blu Hotell, Tromsø

Tilstede:

SRY

Tone Belsby, NHO
Rolf Jørn Karlsen, LO
Are Solli, LO
Kristian Ilner, NHO
Inger Lise Blyverket, Virke
Jorunn Teigen Leegaard, KS
Benjamin Myrstad, EO
Turid Semb, KMD
Trude Tinnlund, LO
Kari Hoff Okstad, Spekter
Dagfinn Hertzberg, KD
Bente Søgaard, YS

Observatør

Siv Andersen, SIU

Utdanningsdirektoratet

Karl Gunnar Kristiansen
Aina Helen Bredeesen
Anne Katrine Kaels
Sebastian Løken Asbjørnsen (lærling)

Forfall:

Carl E. Rønneberg, NHO
Ragnhild Lied, Utdanningsforbundet
Astrid Moen Sund, Utdanningsforbundet
Margaret Westgaard, KS
Roy Venge Tollefsen, KS
Mette Henriksen Aas, LO
Tor- Arne Solbakken, LO
Yngve Schrøder Tufteland, NHD
Christine Meling, KD

1. Godkjenning av dagsordenen

Følgende saker ble meldt inn til behandling under eventuelt:

- Orientering om leders samtaler med organisasjonene i SRY.
- Orientering om fellesmøtet for SRY og faglige råd på Maarud Gård 27 - 28. august.
- Orientering om søknader knyttet til tiltak for å bedre samarbeidet skole- arbeidsliv.

Vedtak:

Dagsordenen godkjent.

2. Godkjenning av referat fra møtet 18.6.2014

Vedtak:

Referatet ble godkjent med følgende merknad:

I saken om SRYs arbeidsgruppe for internasjonalisering av fag- og yrkesopplæringen – Orientering om arbeidet, ble det besluttet at Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) går inn med en representant i arbeidsgruppen. Dette innarbeides i referatet.

3. Vedtakssaker

Sak 13.05.14 Søknad om forsøk – Utprøving av nytt utdanningsprogram IKT-faget
Akershus fylkeskommune / Bleiker videregående skole har søkt om å få starte et forsøksprosjekt med et nytt yrkesfaglig utdanningsprogram "IKT-fag" på Bleiker videregående skole. Utdanningen skal følge 2+2 -modellen med to år opplæring i skole etterfulgt av to års læretid i bedrift. Søkerne ønsker også å etablere to nye lærefag som en del av forsøket, IKT- driftstekniker og IKT-tjenesteutvikler.

Utdanningsdirektoratet ønsket SRYs vurdering av saken da direktoratet ser et behov for en prinsipiell avklaring ettersom søknadsstiller ber om et forsøk med et nytt yrkesfaglig utdanningsprogram.

SRY konstaterte at saken tidligere er behandlet i Faglig råd for elektrofag (FREL) og Faglig råd for service og samferdsel (FRSS). FREL anbefaler ikke forsøk med et nytt Vg1 IKT, men mener at forsøket kan gjennomføres med tilpassing fra Vg1 elektro. FRSS anbefaler at forsøket gjennomføres.

SRY drøftet forsøket i lys av prinsippet om det bør anbefales forsøk med nye utdanningsprogram i tilbudsstrukturen. SRY mener at ulike initiativer til forsøk for å øke kvalitet, som skal bidra til attraktivitet i arbeidsmarkedet, er viktig. Selv om dette forsøket innebærer utprøving av et nytt utdanningsprogram mener SRY det bør åpnes for å anbefale forsøket.

Vedtak:

- SRY mener det er de faglige rådene som skal gi faglige innspill på forsøkssøknader.
- SRY er positive til at det åpnes for forsøk i de to lærefagene.
- SRY legger til grunn at evaluering i samarbeid med berørte faglige råd og SRY og at forsøk er et av flere grunnlagsdokumenter i en eventuell diskusjon om endring i tilbudsstrukturen.

Vedtaket ble fattet mot 1 stemme.

Sak 14.05.14 Rådgiving og karriereveiledning

SRY nedsatte høsten 2013 en arbeidsgruppe for rådgiving og karriereveiledning. På grunn av streiken har Utdanningsforbundets medlem i gruppen ikke deltatt på de siste to møtene. Medlemmet har heller ikke vært involvert i skrivearbeidet som har blitt gjort fram til nå.

Arbeidsgruppen har hatt åtte møter i 2014. Grappa arrangerte den 6. februar 2014 en workshop der representanter fra ulike aktører innen sektoren presenterte sitt arbeid. Deltakerne kom fra Arbeids- og velferdsdirektoratet/ NAV, Vox, rådgiverkoordinator i Østfold, Haugalandet skole og arbeidsliv, Karriere Oppland og Karrieresenteret Opus Hadeland. Grappa har også fått en presentasjon av høyskolelektor ved Høgskolen i Lillehammer, Eirik Hagaseth Haug, om Career Management Skills (CMS), og ulike notater skrevet av Udir om rådgivingstjenesten i Norge og i utlandet. Videre har grappa også benyttet seg av erfaringer fra SRYs studiebesøk til Sveits i 2013 og fylkesbesøk til Buskerud i 2014.

Kari Hoff Okstad presenterte arbeidsgruppens arbeid. Utfordringene i rådgivings- og karriereveiledningstjenesten som grappa vil løfte fram kan samles i følgende punkter:

- *Innhold*
Rådgiving og karriereveiledningstjenesten i Norge mangler det man kan kalle en strategisk plan for hva de som får veiledning skal lære for å kunne ta bedre karrierevalg. Det vil si en plan for læringsutbytte for den veiledningsøkende som sikrer en felles forståelse i feltet for hva rådgiving og karriereveiledning er og hva som er målet for tjenesten. OECD har i tidligere gjennomganger funnet en tendens til at det fokuseres mer på informasjon enn veiledning. Dette er en indikasjon på at utvikling av karrierehåndteringsferdigheter taper terreng, og at det livslange perspektivet ikke ivaretas i tilstrekkelig grad.
- *Nasjonal styring*
Det er et mangfold av aktører innen rådgiving- og karriereveiledningsfeltet både på nasjonalt og lokalt nivå. Mange av disse aktørene har et godt etablert samarbeid der de støtter opp om hverandres aktiviteter og målsettinger. Det finnes imidlertid også eksempler på at aktørene fungerer relativt uavhengig av hverandre, med lite informasjon om og kontakt med hverandre. En av svakhetene til den norske rådgivingstjenesten er at den er fragmentert, og at rådgivingen består av mange skolebaserte tjenester uten sterke forbindelser til arbeidsmarkedet. Arbeidsgruppen mener det er en utfordring at det ikke finnes planer som sikrer helhet og sammenheng i innhold, både innad i og mellom de ulike tiltakene.
- *Plassering av tjenesten*
Det vil alltid foregå rådgiving og veiledning i skolen. Grappa åpner for å diskutere om utdannings- og yrkesveiledningen bør flyttes ut av skolen for å i større grad være tilgjengelig for hele befolkningen.
- *Kvalitet i tjenesten*
Flere av utfordringene innen dagens rådgiving og karriereveiledning kan knyttes til kvaliteten på tjenesten. Dette gjelder blant annet mangel på kvalifikasjonskrav, liten tidsressurs til rådgiving og veiledning, og en manglende satsing på e-veiledning.
- *Tilgjengelighet*
Lærlinger og voksne, med unntak av voksne med rett til opplæring etter opplæringslovas § 4A-1 og § 4A-2, har ikke rett til rådgiving og karriereveiledning. Lærlinger kan få noe oppfølging gjennom oppfølgingstjenesten (OT), men det er ikke forskriftsfestet at karriereveiledningen er en del av OT. Karrieresentrene skal gi et tilbud til voksne, men det er store variasjoner i tilbudet som gis og målgruppene sentrene retter seg mot. I Norge er det dermed ingen ordninger som sikrer lærlinger og voksne over hele landet rådgiving og karriereveiledning.

Forslag til forbedringer vil knyttes til følgende punkter:

- *Øke fokuset på utvikling av karrierehåndteringsferdigheter og det livslange perspektivet*
Det er et behov for en felles forståelse for hvilke oppgaver rådgivingen og karriereveiledningen har. Tenkningen rundt rådgiving og karriereveiledning må vendes fra en tenkning der en ungdom eller veiledningssøkende skal få råd og informasjon til å ta det nærmest forestående valget, til et fokus på hvilken kompetanse det er viktig at personen utvikler for å kunne ta gode valg i et livslangt perspektiv. Rådgiving og karriereveiledningen må legge til rette for utvikling av generelle karrierehåndteringsferdigheter.
- *Utvikle en nasjonal strategisk plan for rådgiving og karriereveiledning*
Det er behov for en overordnet plan for utvikling eller nasjonal strategi for rådgiving- og karriereveiledning i et livslangt perspektiv. Denne må inneholde læringsutbyttebeskrivelser for de som skal ta valg som rammer inn og setter de ulike innholdskomponentene og aktørenes rolle sammen i en helhet.
- *Innlemme voksne og lærlinger i retten til rådgiving og karriereveiledning*
Rådgiving og karriereveiledning må være for alle, også lærlinger og voksne.

SRYs innspill til arbeidsgruppen:

SRY er godt fornøyd med gruppens arbeid. Arbeidsgruppen bør vurdere om karriereveiledning om yrkesvalg kan legges utenfor skolen. Karrieresentrene har kjennskap og kunnskap om arbeidsmarkedets kompetansebehov, og det kan vurderes et sterkere skille mellom karriereveiledning og rådgiving. Samtidig er det viktig at det opprettholdes god kommunikasjon mellom skolene og karrieresentrene.

Rådgiving er hele skolens ansvar i dag. Det finnes lite kunnskap om hvordan dette ansvaret ivaretas av skolen. Gruppen bør kartlegge hva som finnes av forskning på feltet. Det bør vurderes og løftes mer frem hva slags kompetanse rådgiveren må ha. Arbeidsgruppen bør henvise til OECDs *skills strategy* i sitt arbeid.

Begrepet *grunnopplæringen* gjelder opplæring til og med videregående opplæring. Det er viktig at begrepet *grunnopplæringen* defineres i forhold til hvor i grunnopplæringen de ulike tiltakene skal iverksettes. Arbeidsgruppa bør også vurdere om de bør omtale hva elevene selv mener er viktig i rådgiving og karriereveiledning.

SRY stilte også spørsmål om effekten av hospitering kan være et ledd i forbedring av skolens rådgiving.

Vedtak:

SRY gir sin tilslutning til at arbeidsgruppa jobber videre med en anbefaling som bygger på de punktene som skisseres ovenfor.

4. Diskusjonssaker

Poengkrav ved opptak til høyere utdanning

Kunnskapsdepartementet orienterte om regelverket ved opptak til høyere utdanning. Dagens poengsystem gir ikke uttelling i form av tilleggspoeng for kandidater med bestått eller meget godt bestått karakter fra fag- og svenneprøven.

SRY mener det bør vurderes om det bør gis tilleggspoeng for bestått/ meget godt bestått fagprøve for fagarbeidere som har tilegnet seg studiekompetanse. Det samme gjelder fagarbeider

som har gjennomført fagskole i tillegg til studiekompetanse. SRYs arbeidsgruppe for vurdering av arbeidet med Meld. St.20 innenfor prioriterte temaer med ansvar for *Påbygg til studiekompetanse og veien videre mot høyere utdanning* tar ovennevnte problemstilling inn i sitt arbeid.

Vurdering av arbeidet med Meld. St.20 innenfor prioriterte temaer- Oppfølging sak 06-03-14

- Rekruttering
- Kvalitet i fagopplæringen
- Bedre arbeidslivsrelevans
- Påbygg til studiekompetanse og veien videre mot høyere utdanning

SRY behandlet i SRY-møte 22.5.2014 oppfølging av Meld. St.20. SRY besluttet at utvalgte prioriterte temaer skulle følges opp med diskusjonsnotat og innledninger fra SRYs medlemmer. Følgende medlemmer i SRY fikk i oppdrag å lage diskusjonsnotat og innlede til temaene:

- *Rekruttering*
Benjamin Skiaker Myrstad (EO), Turid Semb (FAD) og Astrid Sund (Utdanningsforbundet)
- *Kvalitet i fagopplæringen*
Carl Rønneberg (NHO), Kari Hoff Okstad (Spekter) og Trude Tinnlund (LO)
- *Bedre arbeidslivsrelevans*
Kristian Ilnes (NHO)
- *Påbygg til studiekompetanse og veien videre mot høyere utdanning*
Inger Lise Blyverket (Virke) og Jorunn Teigen Leegaard (KS)

Foreløpig notat om temaene *rekruttering og påbygg til studiekompetanse og veien videre mot høyere utdanning* ble lagt frem på møtet. De øvrige temaene behandles så snart arbeidsgruppene har ferdigstilt notat om temaene.

Bedre arbeidslivsrelevans – Kristian Ilnes la frem et diskusjonsnotat. En av indikatorene for god arbeidslivsrelevans er gjennomstrømning og antall læreplasser i faget. En viktig forutsetning for å skape relevans er samarbeidsarenaer mellom skole/utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet.

Næringsklynger skiller seg ut ved at de forener ulike tilbydere av utdanning og aktører med virksomhetene (Kongsberg, Raufoss, Sunnmøre, Nordland m.fl.). Her forenes fagutdanning og høyere utdanning gjennom y-veiløp og ulike fagutviklingsprogram, skreddersydd av bedriftene. Videregående skoler, fagskoler og høyskoler sees i sammenheng som tilbydere av kompetanse som arbeidslivet har behov for.

Det bør vurderes mer responsive og mindre normative modeller for raskt å kunne endre fagene i forhold til fagenes utvikling.

SRY mener notatet bør videreutvikles og at gruppen vurderer forslag til tiltak som går utover det som er foreslått i Meld. St.20. og fremmer dette for SRY i et nytt diskusjonsnotat. SRY vedtok også at Are Solli går inn som medlem i arbeidsgruppen.

Påbygg til studiekompetanse og veien videre mot høyere utdanning- Inger Lise Blyverket la frem et diskusjonsnotat. I denne omgang ønsker gruppen innspill fra SRY slik at gruppen kan utvikle et best mulig diskusjonsnotat. Temaene som gruppen ønsker å utdype er:

- Påbygg til studiekompetanse
  - ✓ Oppdatert oversikt over overgang til påbygg – med ønske om nyansering ut over utdanningsprogram
  - ✓ Oppdatert oversikt over gjennomføring og stryk – med ønske om å kunne se om enkelte elevgrupper sliter mer enn andre
  - ✓ Konsekvenser av varslete endringer i regelverk for påbygg
- Veien videre til høyere utdanning
  - ✓ Høyere utdanning og fagskolenivå
  - ✓ Y- veien
- Politiske og andre prosesser

SRY sluttet seg til at arbeidsgruppen jobber videre med diskusjonsnotatet og de hovedpunktene som er fremlagt. Arbeidsgruppen meldte behov for hjelp fra sekretariatet til å fremskaffe en felles kunnskapsbase bestående av statistikk og forskning på feltet. Basert på kunnskapsbasen vurderer arbeidsgruppen forslag til tiltak som går utover det som er foreslått i Meld. St.20. og fremmed dette for SRY i et nytt diskusjonsnotat.

Oppfølging av St. meld. 20

- Tiltak 55 – Vekslingsmodeller – Erfaringer fra utprøvingene

Sekretæren for SRY orienterte om fremdriften i utprøvingen av vekslingsmodeller. De seks fylkeskommunene som er med i utprøvingen av vekslingsmodeller innen helse- og oppvekstfag, Troms, Nordland, Hordaland, Oslo, Akershus og Hedmark, leverte innen 1. juli 2014 rapport for våren 2014.

Direktoratets inntrykk er at utprøvingen går i henhold til planen, og at fylkene arbeider godt med planlegging, gjennomføring, evaluering og justering av de valgte modellene, at de på en god måte ivaretar elevenes rettigheter og at de samarbeider godt med involverte aktører.

Utdanningsdirektoratet mottok søknader fra 11 fylkeskommuner som ønsket å delta i den utvidede utprøvingen av vekslingsmodeller med oppstart fra skoleåret 2014-2015. Det ble søkt om deltakelse innen alle utdanningsprogrammene i fag- og yrkesopplæringen og alle de faglige rådene har gitt sine uttalelser i søknadsbehandlingen.

5. Eventuelt

Leder i SRY orienterte kort om møte med Utdanningsdirektoratets ledelse. Møtet konkluderte med at SRY og Utdanningsdirektoratets ledelse møtes mer jevnlig, eksempelvis to ganger pr. år. Leder i SRY vil også ta initiativ til denne type møter med KDs administrative ledelse.

Leder orienterte også om at han i løpet av oktober 2014 vil besøke alle organisasjonene i SRY for en samtale om saker og problemstillinger som den enkelte organisasjon har i forhold til SRY. Målet med initiativet er å skape et sterkt og slagkraftig SRY. Leder vil etter samtalene ta initiativ til en diskusjonssak om innspillene i SRY.

Til slutt orienterte leder om fellesmøtemøte mellom SRY og de faglige rådene på Maarud Gård 27-28. august. Møtet tok for seg det kommende arbeidet med gjennomgang av tilbudsstrukturen, og tilbakemeldingene fra møtet er svært positive.

Sekretæren for SRY orienterte om et tilleggsoppdrag knyttet til oppfølging av Samfunnskontrakt for flere læreplasser. Oppgavene er «å initiere prosjekt/forsøk som styrker samarbeidet mellom skoleeier, skole og lokalt arbeidsliv». Utdanningsdirektoratet har utlyst søkbare prosjektmidler (10 mill. kroner) til ovennevnte. SRY ønsket å få søknadene om midlene oversendt for kommentar før behandling i Utdanningsdirektoratet. Flere av organisasjonene som er søkere er organisasjoner knyttet til SRYs medlemsorganisasjoner. Søknadene kan derfor ikke oversendes SRY for kommentarer da dette vil være i strid med forvaltningslovens bestemmelser om inhabilitet.

6. Foreløpig dagsorden for neste SRY-møte

- Rådgivning og karriereveiledning – SRYs arbeidsgruppe presenterer sin rapport
- Orientering om utviklingen av utenlandske entrepriser og innleie av arbeidskraft i byggebransjen- Faglig råd for bygg og anleggsteknikk
- Det videre arbeidet med gjennomgang av tilbudsstrukturen
- Arbeidet med oppfølging av samfunnskontrakten
- Informasjon om arbeidet med etablering av OK- Stat

SRYs leder og nestleder fastsetter i fellesskap endelig dagsorden for møtet 29.10.2014.

7. Evaluering av møtet

SRY mener møtet var godt forberedt med gode saker og diskusjoner.